

“Pul” Tushunchasining Kognitiv Va Strukturaviy-Ma'noviy Xususiyatlari

S. Erdanova¹, M. Mirzayeva²

Annotatsiya: Ushbu tadqiqot “PUL” konseptining aniq bir shaklda ifodalashning lingvistik vositalarini har tomonlama o'rganishga urinish, shuningdek, zamonaviy ingliz tilida so'zlashuvchi jamiyat tomonidan pulni dunyoning bir bo'lagi sifatida tasavvur qilish va tushunishning turli aqliy tizimlarini o'rganishdir. Ushbu yondashuv pul hodisasini nomlash uchun lug'at jamlanmasini o'rganishda tug'ilgan.

Kalit so'zlar: milliy o'ziga xos ta'lim, mazmun rejasi, tilda aks ettirish, ma'noviy salohiyat, qiymat mulohazalarini solishtirish.

“Konsept” atamasi turli ilmiy maktablar va alohida olimlar tomonidan turlicha tushuniladi. V.A. Maslovaning ta'kidlashicha, “G'oya - bu ma'lum bir ob'ekt to'g'risidagi bilimlarning butun majmuasi bo'lgan aqliy milliy ta'lim, lingvistik ifoda rejasi esa ushbu ob'ektni ko'rsatadigan va tavsiflovchi leksik, frazeologik birliklar yig'indisidir”.

Lingvomadaniy tushunchalar insonning dunyo haqidagi madaniy jihatdan aniqlangan tasavvurlari, tilda o'z aksini topgan. Ingliz tili uchun shunday muhim tushunchalardan biri "Pul" tushunchasi. Ushbu so'zning tushunchasi katta bo'lganligi sababli, uni quyidagi ma'noviy guruhlariga bo'lish lozim:

- Money (I do not usually carry much money on me.)
- Cash (especially those that can be spent) (We do not accept credit cards- we only take cash.)
- Dosh (informal British; grandma) (do they have any dosh?)
- Dough (informal; especially a lot of money) (She only married him for his dough.)
- Change (Check your change before leaving the shop.)
- Currency (We were paid in local currency.)

2. Amount of money

- Amount (We spent an astonishing amount of money in town today)
- Sum (amount) (I spent a large sum of money to get it back)
- Figure (amount approved or scheduled): “The company needs £ 120,000 to get the project started. How close are you to that figure?)
- A fortune (big money, informal) (This ring must be worth a fortune!)
- A bomb (big money, informal British) (The dress cost a bomb).

3. Money that you receive regularly (Doimiy tarzda qabul qilinadigan pul)

- Income (half of her income goes on food)
- Pension / retirement plan (American) (pension (disability, etc.) (He gets a pretty good pension from his old firm).
- Social Security (in the UK, payments to the unemployed, pensioners and the disabled) (The government faces strong opposition to its proposals to cut Social Security payments).

¹ Toshkent moliya instituti “Xorijiy tillar” kafedrasida katta o'qituvchi

² Iqtisodiyot fakulteti talabasi

- Welfare (American, payments to the unemployed) (Getting people off welfare and into paying jobs is a major national priority).
- Allowance (American; cash allowance, money that comes in regularly, for any specific cost, and is not earned independently) (Some students have an allowance from their parents)
- Pocket money (British; money for petty expenses) (You will pay for that vase out of your pocket money). Money collected for a specific purpose
- Fund (There is a special fund you can apply to).
- Kitty (bank, amount of money for the general use) (They'll have a kitty for the drinks)
- Pot (a large amount of money collected by people to buy and pay) (They have pots of money).

4. Money intended for starting a business or other activity

(Tadbirkorlik yoki boshqa faoliyatni boshlash uchun mo'ljallangan pullar)

- Capital (capital, profit) (Our return on capital has more than doubled since 1980).
- Finance / financing (financing), (We cannot continue our research unless we get more finance).
- Grant (These grants will help communities address the problems faced by young people).

Shunday qilib, ushbu tushunchaning tahlili uning ingliz tilida alohida ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Tushunchalarning turli tomonlarini, uning ma'naviy salohiyatini ta'kidlashga qaratilgan tadqiqot jarayonlari majmuasi ushbu tadqiqot muallifi tomonidan ichki hissiyotga yondashgan ravishda tanlangan va tushuncha mazmunini tushuntirishning mumkin bo'lgan usullaridan birini ifodalaydi. Himoyaga taqdim etilgan birinchi qoida "PUL" tushunchasining mazmuniga tegishli edi. Tadqiqot davomida biz tushunchaning mazmuni bir xil nomdagi yuzaki lingvistik mohiyatiga qaraganda ko'proq hajmli degan xulosaga keldik, chunki u juda ko'p lingvistik vositalarda shakllantirilishi va tuzilishi mumkin. Tushunchaning tavsiya etilgan tuzilmasi markazda, markaziy va chet hududlarda eng birinchi elementiga ega.

Materialni tahlil qilish shuni ko'rsatdiki, "PUL" tushunchasi ko'p qirrali aqliy shakllanish bo'lib, u turli lingvistik shakllarda ob'ektivlashtiriladi. Tushuncha til haqidagi ma'lumotlari, shuningdek, pul haqidagi kundalik Amerika g'oyalari asosida tuzilgan va namoyish qilingan. Pul nomining gapda ishlatilishi Amerikaning pul haqidagi g'oyasini to'liq yoritib beradi.

PULning umumiy tushunchasi belgilangan narsalar haqidagi bilimlarning butun majmuasini o'z ichiga oladi. Uzviy aloqador tajriba va nazariy tahlil yordamida aniqlangan "PUL" tushunchasining tarkibiy qismlari voqelikning belgilangan bo'lagining mazmunli mazmunining mohiyatini eng yetarli tarzda ifodalaydi va Amerika lingvistik madaniyatida "Pul" tushunchasi maqomga ega ekanligini tasdiqlaydi. muhim madaniy tushuncha. Himoya uchun ikkinchi qoida ishda aniqlangan PUL tushunchasining tuzilishi shaxsning ma'lumotni tajriba va tajriba bilan bog'lash qobiliyati bilan oldindan belgilab qo'yilgan bilish jarayonining milliy o'ziga xos xususiyatlari bilan belgilanadi, deb ta'kidlash. Darhaqiqat, tadqiqot shuni ko'rsatdiki, "PUL" tushunchasining strukturasi tashkil etuvchi ba'zi tarkibiy qismlar faqat Amerika etnosiga xos, ya'ni milliy xususiyatga ega (masalan, GREEN, PREZIDENTS). Til yordamida pulni shakllantirish va ma'no qilish, inson butunlay his-tuyg'ulari va taassurotlariga asoslanadi. Leksema yordamida so'zlovchi ma'lum bir bilim strukturasi qaysidir tomonini bildiradi.

Ingliz tilida MONEY madaniy g'oyasini taqdim etishning o'ziga xos xususiyatlari bo'yicha himoya uchun ilgari surilgan jarayon til ma'lumotlarini tahlil qilish bilan tasdiqlanadi. O'ziga xoslik tegishli leksik va iboraviy birliklarni xaritalash, so'zlarning, barqaror iboralarning, matnlarning ma'nolarida mustahkamlangan xatti-harakatlarning stereotiplaridan kelib chiqadigan qiymat mulohazalarini taqqoslash jarayonida namoyon bo'ladi. Lingvistik material yordamida ko'rib chiqilayotgan tushunchaning o'ziga xos surati taqdim etiladi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, dunyoning Amerika rasmida yoritilgan qismi juda ifodali, chunki u insonning dunyoni va bugungi kunda uning mavjudligini aniq bir shaklga keltirishda muhim ahamiyatga ega.

Uning nomzodi va tavsifi uchun juda ko'p turli xil lingvistik vositalar "PUL" tushunchasining ahamiyatini tasdiqlaydi. Tadqiqot shuni ko'rsatdiki, PULning mujassam etilgan tushunchasi asosan metaforizatsiya asosida yuzaga keladi. Tahlil qilingan ism-metaforalar nomzodlik sababi haqidagi tezisni tasdiqlaydi. Bu nomlar ma'nosining onnga oid jihatlari lingvistik iboralar bilan inson tajribasi o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Ba'zi hollarda pul nomlari uchun sabab murakkabdir, chunki ularni yaratuvchisi pulning yuzaki yotgan xususiyatlariga emas, balki chuqurroq, yashirin ma'lumotlarga murojaat qiladi. Ba'zan qo'shimcha lingvistik bilimlarning butun majmuasini jalb qilish kerak. To'plangan lingvistik material pulning majoziy timsoli, ularni xaritalash va lingvistik vositalar yordamida tushunish mexanikasi juda o'ziga xos ekanligidan dalolat beradi. Topilmalar lingvistik hodisalarni tahlil qilishning onnga oid usullari katta tushuntirish kuchiga ega degan xulosaga kelishimizga imkon beradi, chunki ular leksik ma'noni lingvistik va tildan tashqari bilimlarning butun majmuasini birlashtiruvchi lingvistik hodisa sifatida ko'rsatishga imkon beradi.

Ushbu yondashuv bizga pulning yangi nomlarini shakllantirishda metaforik o'asosida yotgan rag'batlantiruvchi xususiyatning rolini yangicha ko'rib chiqishga imkon berdi. Tadqiqot til va fikrlash o'rtasidagi o'zaro ta'sir muammosini hal qilishga pul haqidagi bilimlarni olib keladigan nomlarni shakllantirishni keltirib chiqaruvchi fikrlash jarayonlarini taqlid qiluvchi onnga operatsiyalarni tahlil qilish orqali yondashish imkonini berdi. Tadqiqot davomida olingan natijalar tilda bilimlarni ifodalash bilan bog'liq muammoni keyingi ko'rib chiqish istiqbollarini belgilash imkonini beradi. Bu muammo turli til tizimlarining qiyosiy tahliliga bevosita kirish huquqiga ega, chunki voqelikni bilish va uning bo'linishi onnga oid darajada sodir bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Alekseev V.A. Funt sterling tarixi va zamonaviy haqiqatlari. SPb .: Info-Yes, 2011.107 p.
2. Maslova V.A. Kognitiv lingvistikaga kirish. M.: FLINT: Science, 2011.296 p.
3. Popyrin V.I. Rossiyada pul tarixi bo'yicha insholar. M .: Moliya va statistika Infa-M, 2010. 224 p.
4. Sinkler D. Funt: Biografiya: Dunyoni boshqargan valyutaning hikoyasi. 2000. 298 p.

